

מסורת הש"ס

(א) [עין מוס' לקמן קכ. ד"ה אלף לאן.] (ב) לקמן קכ"א: (ג) ג"ז ס"ד. (ד) לקמן ע"ד: (ה) [ולעיל כט.]. (ו) פסחים כ"ג: וכו'. (ז) לקמן ל"א: (ח) לקמן ס"א: (ט) ויקרא י"ט. (י) ויחזק ע"ד:.

תורה אור השלם

1. רק הדין לא תאכלו על הארץ תשפכו פקיעם: דבריו כי טז

גיליון הש"ס

גמ' היה בקדשים מי איבא. ענין יומא ס"ד ע"ה מ"ד' דהיינו:

מוסף רש"י

מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני. גרסיק, והי' מיני' ליה סימן ראשון כשמשטה בעוד אבר זה נבחה היה על המזכיר ק"י כחכילה ומשלה אין מחיבת סימן שני על על אבר זה אלף לטהרו מירי נבלה כחכילה ודו"ס'א מנג טרפה שחוט, מי מצטרף סימן ראשון שכל לו לטהר ולהמיר, עם זה שאינו על אלף לטהר, להעלו מיהא לטהר הו"ל ושיטה שון זכך (קטון קטון) 100. ומולחו יפה יפה. ויזר מנבך אהר, מפני שלל הספיק דמו ללאת וכחחוטבו נבלה בחוט, לפי ששכבחה מוטה, נשמה היא מתאמת ומולח דמה יפה (קטון קטא). וממתין לה עד שתצא נפשה. כדמתי' בלרע ממות (סנהדרין סד). מן לאכול מנבחה קודם שנתק נפשה על גוף חכילה, שנאמר לא תאכלו על הגוף, ואמתתה לרעק בעלמא הוא (קטון סט). אחד עשרים כו'. הו"ל: ומתר לישאל אהר אף לעשרים ולכתיב מירי לישאל: שני עשרים אסור (שס). מסייע ליה לרב אידי. ה' דקמי שאלו העשרים מותר לו (שס). הרוצה שיבריא. כשר לו טוב לרפואה (הס). הוא עצמו לרוב דם צריך. כל עמיה ועיקרה של שחיתת קדשים כס. היא לרוב (ע"ד ל"ט). דם שנשפך במים, דם חולין שאין חשון לקבלו ככלי. מכשיר. דליתקש למס. אכל דם קדש מתקבל ככלי ואין קמט מנזח ואינו נשפך לאיבוד כמים אינו מכשיר. דלא יתיקש למס (פסחים טז).

שיטה מקובצת

א) ע"כ לא איבעיא וכו' השתא אדריה: ב) הדריא כמי שהוציאה מן הבמה: ג) ולא אמן ביהמה תליא להו מלתא: ד) דם הנשפך במים היו כמים ומכשיר הסי' ד) והוא נמי נימא שאני עובדי כוכבים דלא: ו) על הכוכבים כטהורים בשלמא התם לרבנן א"ע: ז) כיון שבר אבר מן החי אסור לישאל: ח) וי"ל דמ"ב אסור אבר מן החי דריהו משום דבעיא שחיתה וא"ע:

השוחט פרק שני חולין

לג.

עין משפט
נר מצוה

ע"א מ"י פ"ב מהל' אבות הטומאה הל"ט: ע"ב ב מ"י פ"ז מהל' שחיטה הל"ב סג עשין סג טו"ש ע"ד ס"י טו טע"ף ז (סג שס טו"ש ע"ד ס"י טו עשין טו"ש): ע"ג א ג"י צמ"י פ"ט מהל' מלכים ומה סגמז צוח הכ"מ כח"ג וע"י צטור י"ד ס"י כ: ע"ד ה מ"י פ"א מהל' שחיטה הל"ב טו"ש ע"ד ס"י כו עשין צטור: ע"ז ה מ"י פ"ד מהל' אסורות אסורות הל"ג סג שס טו"ש ע"ד ס"י כו טע"ף כז: ע"ח ו מ"י פ"ח מהל' אבות הטומאה הל"ב: ע"ט ז מ"י ט"ז פ"א מהל' ס: פ ח מ"י פ"י מהל' טומאת אהל' הל"ז ופ"א מהלכות פסולי המוקדשין הל"ה לו וע"ש: פ"א ט מ"י פ"י מהל' טומאת אהל' הל"ז ופ"ב מהל' אבות הטומאה הל"ג:

רבינו גרשום

לעולם לא הדר ביה (אלכומר לא אמר דמתור כלומר הוא אמר טענה זו דבעי למיהדר: אמר רב אחא בר יעקב שבע מיהא מדר' שמעון בן לקיש מומנין כו'. כלומר לרש לקיש דמכירא ליה שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה דאמרין כמו דמנחא בדיקולא דמאי הכא נמי כיון שחט הסימנין אמרין בני מעין שחולין בקנה אמרין) [בושט] כמה אמרין אמתא בדיקולא דמאי: אין מומנין עובד כוכבים עליון ליה אסור וכלא עמיהו מיהא וכלא מן החי דמי ולחן אסור אבר מן החי אבל לישאל דבשחיתה תליא מילתא לית לן בה: תניא דלא כרב אחא בר יעקב. כלומר דחזוין דמומנין עובד כוכבים אפי' (מחיים) [אבני מעיים]: מיהא רוצה ביהורא. כלומר לטון בריא דאכול כבית מסואבות. זה שלא נטל ידיו: ידים שניות הן ואין שניות מאי קרינן ידים שניות שהגוף טהור וידים חשבות טמאות אי נגע בשוף כל הגוף טמא אלא איהוה שגופו טהור וידיו טמאות שנגע באוכלין טמאי שהאכלו ראשון וידיו שניות ואין שני עושה שלישי בחולין: הכא בחולין שלקחן בכסף מעשר כו' אי מה חולין אמרין הא יצא מהם דאין נאכלין בידים מטואבות בחולין שלקחן בכסף ודלא כו' מאיר כו' דהא

מולחו יפה יפה ומדירו יפה יפה. הא ללא חלוקה קמייתא כגון לחלליה צי טמאי כדאמר דפרק כל השבט (לקמן ד' ק"ג). אי נמי משום דאיירי צבצר בית השחיטה ולא הולך להזכיר ולקדירה איירי אי נמי מיירי ללני אף ע"ג ללני לא צעי מליחה שאני הכא שנחתך קודם שחלף נפשה מצית השחיטה ועדף מצישרא דאסמיק צפ' כיצד גולין (פסחים ד' ע"ד): אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרין בו. משמע דטעמא משום דליכא מידי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור ותימה דפרק ארבע מיתות (סנהדרין ד' נ"ט). פריך והא איכא יפת תואר ומשני שאני עובדי כוכבים ללאו צי כיצוץ נינהו וה"נ א שאני עובדי כוכבים ללאו צי שחיטה נינהו כדאמר לעיל ואין להקשות מהא דלאמר פרק ד' מיתות (ס' ד' נ"ח): עובד כוכבים שצבת חייב וכן העוסק בתורה דדצבר שהוא מלוח לישאל לעשות לא שייך למומר מי איכא מידי דלישראל שרי וכו' ואע"ג דלאמר אפילו שצבת צני שצבת חייב מכל מקום לא דמי חולין ויש מלות שצבת לישאל כמו שצבת ואע"ג דכן נח נהרג על העוצרים כדאמר התם וישראל אינו נהרג נהי דפטור מ"מ לא שרי וא"ל דפרק גיד הנשה (לקמן ד' ק"ב). דפליגי אס נהג אבר מן החי בטמא ואמרין מחלוקת בישראל אלל צצני נח דצרי הכל מוחרין על הטמא כטהורין צלמא לרבנן אע"ג דלחין שרלל מוחרר על אבר מן החי דטמא מ"מ אסיר ליה משום טמא ולא אשכחתי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור אלף לרי מאיר דלאמר דלחין נהג אלף צבחה טהורה צלצד והא איכא אבר מן החי דמיות ועופות הטהורין דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור כו' תימא דלא חיישין כיון א דסתם אבר מן החי אסור לישאל א"כ מאי פריך התם צפ' ארבע מיתות (סנהדרין ד' נ"ט). מגול לפחות משוה פרוטה וי"ל דמכל מקום א לא מן החי דידהו אסור משום דבעיא שחיטה אע"ג דעובד כוכבים אסור צמטהו צטר וגידים וע"ס וישראל לא יתסר אלף צבית צטר הא אמר ר' יוחנן א דחלי שיעור אסור מן התורה ולרש לקיש דלאמר חלי שיעור מותר מן התורה דלמא לית ליה הואו כלל אלף סצר לה כמ"ד הכא אין מומנין עובדי כוכבים על צני מעיים: השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא בו. משמע דם חיה ועוף מכשירין וקשה להר"ר יעקב מאורלייניש דבגמרא דרש דלם קדשים אינו מכשיר מדכתיב על הארץ תשפכו כמים דם הנשפך כמים מכשיר כו' וצפרק כסוי הדם (לקמן ד' פ"ד). אמרין דלא אמרין צבחה כולל מיה לכסוי משום דכתיב על הארץ תשפכו כמים מה מים לא צעי כסוי אף האי נמי לא צעי כסוי אלמא צדס חיה עוף דכתיב כסוי לא היו צלל תשפכו כמים ויש לומר כמים אלו כמים מכשירין וקשה להר"ר יעקב מאורלייניש דבפרק כל שעה (פסחים ד' כ"ג). פריך והרי דם דכתב רחמנא וכל נפש מכם לא תאכלו דם ואלו מתערבין צבחה ויולחין לנחל קרון ונמכרים לגננין לזבל ומשני אמר קרא על הארץ תשפכו כמים מה מים שניתן להם לא איתקש למס ויש לומר דמכל מקום כיון דם חולין שרי צבחה אס כן חכילה דכתיב גבי דם הו"ל חכילה נמש. ווע"ע חוספות פסחים ד' כ"ג. ד"ה מהל' ולמלא

מי מצטרף ראשון לשני. והוא וגם הוא לטהר נשחט או לא ופשיטא התם אס מצטרף סימן ראשון לסימן שני להמיר שחר העובר בחכילה לא יצטרף עמו לטהר אותו אבר מידי נבלה. ולענין ניקבו צני מעיים לא איתיליד ריעותא: עד כאן לא איבעיא כו'. ומהשתא אהרין לשמעתין דאמרין הדר ביה ר' זירא [כ"ג]: מההיא דלעיל מדבעי מהו לטהרה מידי נבלה מכלל דפשיטא ליה דאיטרפא צנקהל דציני ציני: לא הדר ביה. ופשיטא ליה לרבי זירא דאף בחכילה שריא דלחין טרפה לחאי חיות. והא דבעי רבי זירא לענין טומאה: לרבינו רבנא. דלאמר לעיל [כ"ג]: לא אמר ריש לקיש אלף צבחה אלל צצני מעיים טרפה מיבעיא ליה לרי זירא אס טהורה מיהא מידי נבלה או לא: מדרש לקיש. דלאמר [ס"ג] כיון שנחתך קנה הו"ל ריאה כמנחה צדיקולא שמע מינה אין מומנין עובד כוכבים על צני מעיים משום ריאה אדהו כמי שהו"לחיה מן הצבחה בעודה מפרקת ועובד כוכבים לאו שחיטה תלי היתר חכילה ידיה שלל הוצרכה שחיטה אללו ואבר מן החי נאסר להן ואין יולאה להן מידי אבר מן החי עד שמתות אלל לישאל יתה מידי אבר מן החי ע"י שחיטה: הו"ל יצינא קמייה דרז אחא. כי אמר להא מילתא: ולא אמרי ליה. ונחמתי צעמתי ולא הקשימי לו: הו"ל לאלו כו'. משום דלעיל כדאמר לקמן כסמון הרוצה שיבריא: מצית השחיטה. שאינו מחוסר הפשט ויכול לחותכו מיד קודם יציאת הנפש וממתין לה עד שחלף נפשה דאמרין צארבע מיתות (סנהדרין ד' ק"ג). מנין שסאסור לאכול מן הצבחה קודם שחלף נפשה מ"ל לא תאכלו על הדסי: אחד עובד כוכבים כו'. ולא א"מ אמרין צמיתה תליא מילתא הו"ל אבר מן החי לגבייהו והיינו דלא כרב אחא: ומדירו יפה יפה. מפני שעדיין צבחה דם ללאת ולא יאל: מרתני' צידים מוואבות. כלומר צלל נטילה דגזרו עליהם להיות שניות. וצממלא פריך אפילו הוכשרו נמי אין שני עושה שלישי בחולין: הוכשרו שחיטה. מנו דשריא שחיטה ליה צצר מידי אבר מן החי משויא ליה נמי אוכלא לגבי טומאה: ג' כי לא יאל מהן דם כשרה. צממיה. זריקת דם הוא דשריא להו דכתיב (דברים י"ג) ודם זבחין ישפך והדר והצטר תאכל: שאינו מכשיר. אס נפל על הורעים: דם הנשפך כמים. הו"ל כמים: דקיימא לן חכיה הקדש מכשרתן. למיניהו אוכלא ולקבולי טומאה דתניא צפסחים (לה). והצטר ויקרא ז] לרבות ע"ס ולבונה דאע"ג דלאו אוכלא להו אוכלא: צירושלים דכתיב (דברים י"ד) ונתת הכסף וגו' ואשמועינן דשני עבדי צהו שלישי דלא כר"מ: כל

א) לעון או אין לו הנגה ללל ונכסה דל"ל כלומר לא אמר דים טרפות לחי חיות דודאי מ"ל ממתו והא שחלף שאלה וז לרבינו ד"ר יולא אמר. ט"ב נראה דל"ל דכו' כמו שחלף ממים דע"י לא נגמ צבו ממה וכו'.

דכל דם הנשפך על הארץ שאין מקבלים אותו בכלי כגון פ"ח חיה ועוף הוקשה לענין צני לענין הכשר צני לענין פטור כסוי אלף דלענין כסוי גלי רחמנא דם חיה ועוף צעי כסוי אלל מכל מקום הוקשה לענין הכשר כיון דנשפך על הארץ: ונאכלין בידים מסואבות. ללני איירי דלא צעי הדמה אי נמי לקדירה והודמו צמי פירות: דם שאינו נשפך במים אינו מכשיר. הקשה הר"ר יעקב מאורלייניש דפרק כל שעה (פסחים ד' כ"ג). פריך והרי דם דכתב רחמנא וכל נפש מכם לא תאכלו דם ותנן אלו ואלו מתערבין צבחה ויולחין לנחל קרון ונמכרים לגננין לזבל ומשני אמר קרא על הארץ תשפכו כמים מה מים שניתן להם לא איתקש למס ויש לומר דמכל מקום כיון דם חולין שרי צבחה אס כן חכילה דכתיב גבי דם הו"ל חכילה נמש. ווע"ע חוספות פסחים ד' כ"ג. ד"ה מהל' ולמלא